

Hoogwaterbeschermings- Programma (HWBP)

“In gesprek over te maken keuzes”

Deltabijeenkomst Algemeen Bestuur
3 oktober 2023

Over deze bijeenkomst

Het doel

- Algemeen bestuur meenemen in de landelijke ontwikkelingen van het HWBP.
- Algemeen bestuur voorbereiden op keuzes die mogelijk gemaakt moeten worden voor het HWBP

Het programma

Deel 1 Informereren

Bijpraten over de ontwikkelingen binnen het HWBP.

Deel 2 Dialogoog

Wat vindt u als leden van het Algemeen Bestuur belangrijk?

Wat gaan we bespreken

- Landelijke ontwikkelingen HWBP sinds de Deltabijeenkomst van 17 januari 2023
- HWBP-programma van WDODelta
Programma voorstel WDODelta
(Voor)financiering
- Verwachte dilemma's
- Mogelijke oplossingen

Mentimeter
Wat vind u belangrijk

De belangrijkste boodschap van vanavond

Kostenstijgingen van het gehele HWBP-programma

- Dijkverbeteringsopgave is groter geworden
- Toename door inflatie
- Projecten worden complexer
- PFAS, Stikstof, emissieloos, nieuw ontwerp instrumentarium

Als we blijven doen wat we nu doen

- Landelijk: Meer budget voor programma nodig
- WDO Delta: grote voorfinancieringslast
- Halen we 2050 misschien niet

Welke richting
gaan we op

Deel 1
Informeren

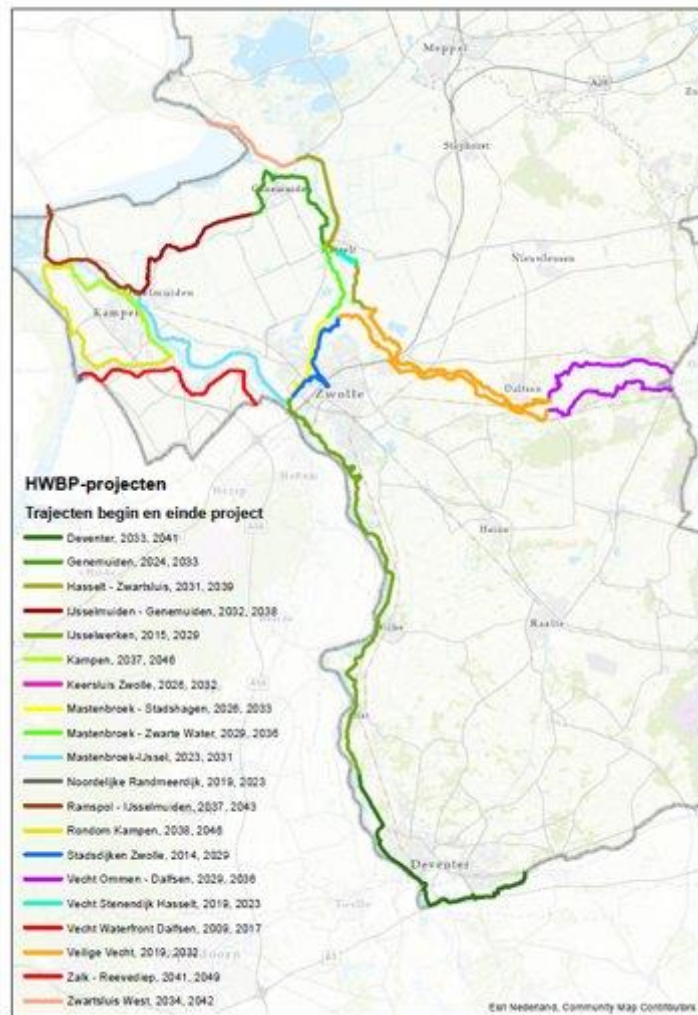
HWBP-programmavoorstel WDODelta

Continueren programma op hoofdlijnen

- Resultaat wettelijke beoordeling bekend
- Herijking programma HWBP voorjaar 2023: programmavoorstel vastgesteld in DB
- Tussenprogrammering is definitief in voorjaar 2024
- Uitgaven en inzet organisatie stabiel

Omvang projecten

Meer tijd voor de opgave (tot 2050 i.p.v. 2045 uit WBP)

We zijn hier
Programma
WDDelta

Programmavoorstel WDO Delta

Prioriteit	Projecten	Lengte traject totaal (km)	Totaal kosten in M Euro's	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050		
1	HWBP IJsselwerken	28,88	518				4,4	27,0	27,1	94,9	95,1	95,1	95,4	79,5																							
2	HWBP Veilige Vecht	32,00	357	0,7	2,8	2,7	2,7	2,7	13,3	15,9	15,9	119,7	120,4	59,9																							
3	HWBP Stadsdijken Zwolle	7,64	244					26,4	39,6	39,6	39,6	39,6	39,6	19,7																							
3	HWBP Mastenbroek - IJssel	14,52	148					1,2	3,7	2,4	4,9	4,9	4,9	46,5	46,6	31,2																					
4	HWBP Mastenbroek - Stads hagen	6,80	107								1,8	1,8	1,8	5,4	5,4	30,4	30,4	30,4																			
5	HWBP Mastenbroek - Zwarte Water	5,20	93											1,6	1,6	1,6	4,7	4,7	26,4	26,4	26,4																
6	HWBP Genemuiden	11,30	199											6,6	6,6	6,6	42,2	42,2	42,2	42,2																	
7	HWBP Rams pol IJsselmuider	10,00	60																			1,0	1,0	1,0	3,0	3,0	25,5	25,5									
8	HWBP Keers luis Zwolle	0,20	4																																		
9	HWBP Vecht Ommen - Dalfsen	20,80	61											1,0	1,0	1,0	3,1	3,1	17,3	17,3	17,3																
10	HWBP Hasselt - Zwarts luis	11,90	132																																		
11	HWBP Zwarts luis West	6,40	73																																		
12	HWBP Kampen	10,30	184																																		
13	HWBP Rindom Kampen	14,50	173																																		
14	HWBP IJsselmuider - Genemuiden	10,10	100																																		
15	HWBP Deventer	17,70	183																																		
16	HWBP Zalk - Reevediep	14,40	159																																		
Totaal in euro's				1918	1	3	3	7	57	87	156	161	268	269	220	97	110	86	87	54	57	60	93	95	99	85	90	61	73	93	93	93	45	45	45	0	
Totaal aantal projecten per jaar					1	1	1	2	4	5	5	7	7	7	9	6	7	7	7	6	6	6	6	6	7	6	5	6	5	4	3	3	3	1	1	1	0
Totaal aantal KM's					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68,52	0	14,62	0,2	17,1	0	0	15,4	0	8,4	11,1	0	15,4	6,1	10	0	0	24,8	0	0	13,4	0	

Legenda

Trajectaankpak
Verlenning
Planbepaling
Realisatie
Nazorg

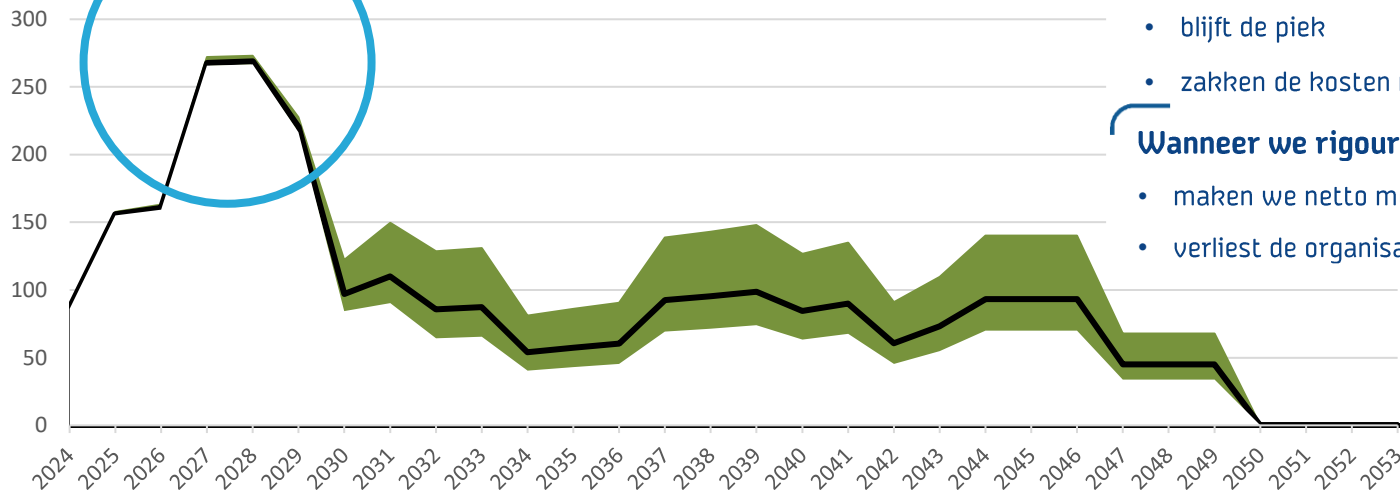
- Projecten staan op volgorde van urgentie (afstand van de norm)
- Reeds uitgevoerd: Stenendijk Hasselt, Noordelijke Randmeerdijk en Waterfront Dalfsen

We zijn hier
Financiering
WODelta

Verwachte investeringskosten

Kunnen we de piek voorkomen?

Wanneer we een beetje schuiven:

- blijft de piek
- zakken de kosten nauwelijks

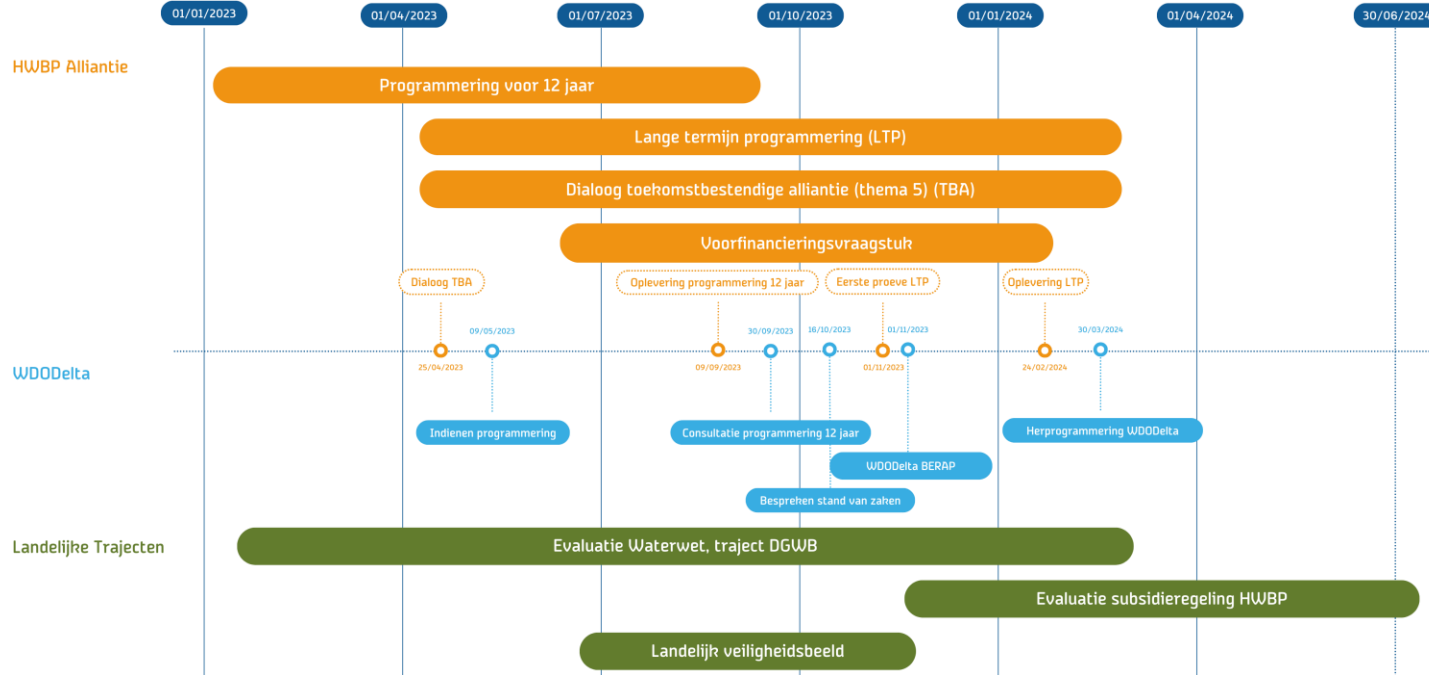
Wanneer we rigoureus ingrijpen:

- maken we netto meer kosten
- verliest de organisatie aan kwaliteit

- Kosten gebaseerd op data lopende projecten en referentiekader HWBP 2.0 met bandbreedte voor de nog op te starten projecten (+50%/-25%)
- Bruto investeringskosten programmavoorstel 2,5 - 3,5 miljard euro, prijspeil 2022

Relevante landelijke trajecten HWBP

We zijn hier
Landelijke
ontwikkelingen
HWBP

Achtergrondinformatie

- De dijken in ons land beschermen een groot gebied tegen overstromingen: 9 Miljoen mensen en 70% van ons BNP
- Elke 12 jaar beoordelen we onze dijken
- In 2017 zijn nieuwe normen vastgelegd in de Waterwet
- Alle dijken zijn nu beoordeeld

Landelijk veiligheidsbeeld

- Resultaat van wettelijke beoordeling met nieuwe norm
- 2000 km (van de 3500 km) moet worden aangepakt
- + 500 km opgave t.o.v. opgave vóór 2017

Landelijk benodigd budget

Totale
kosten

14-15 miljard ca. 14,5 miljard
2014

16-33 miljard ca. 24 miljard
2023

- +500km
- Lucht in het aantal kms
- Invloed van beleidsverandering nog ongewis

Kosten
per km

7 miljoen per km
2014

12 miljoen per km
2023

- Ca. 4 miljoen door inflatie
- Ca. 1 miljoen door complexiteit
- Kosten zijn bepaald vooral op basis van referenties

Subsidie versus verwachte uitgaven WDODelta

- Korte termijn (2023): substantieel meer subsidie (> 25 M€)
- Midden lange Termijn (tot 2027): weinig verschil tussen subsidie en onze uitgave
- Lange Termijn (vanaf 2028): Voorfinanciering loopt op

-
- Er is altijd sprake van voorfinanciering door de 40 Miljoen€ beperking per jaar.
 - Budget landelijk programma loopt op tot 700 Miljoen€ in 2027 en daalt daarna.
 - Er is 3,6 Miljard€ budget. Dit is te weinig om alle projecten te financieren tot 2036.
 - De WDODelta piek rond 2030 is ook landelijk te zien.

12 jaar programmering HWBP landelijk

Onze projecten op het landelijke HWBP-programma

- Zwolle Olst en Stadsdijken: alle fasen geheel opgenomen:
uitgaven en subsidie lopen na 2027 uit elkaar (+/- 300M€).
- Veilige Vecht: alle fasen op programma
- Toekomstige projecten (tot 2031) Verkenning en Planuitwerkingen
geprogrammeerd
! realisatie budget ontbreekt (+/-350M€)
- Aantal projecten na 2032 zijn niet geprogrammeerd

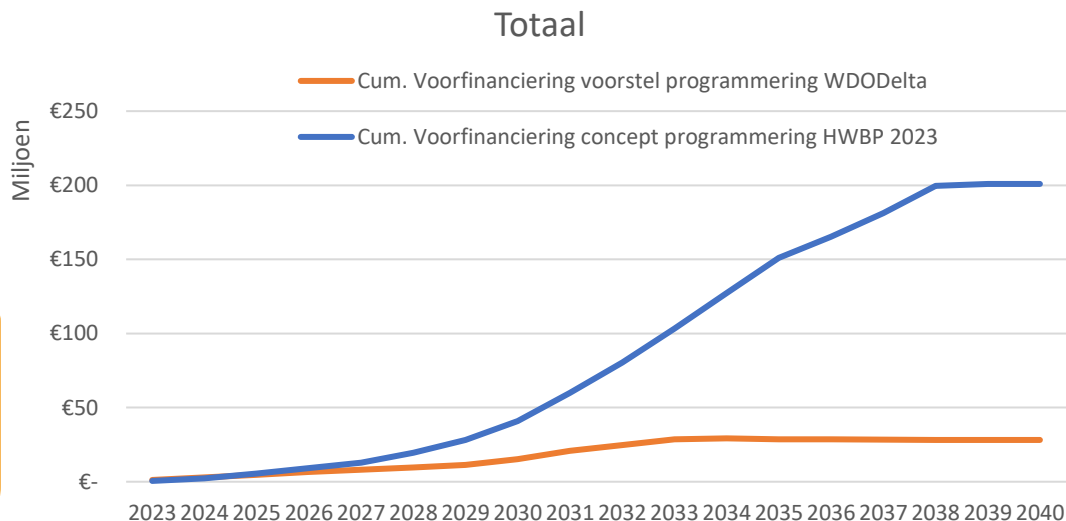

Wat is voorfinanciering?

financiering door WDO Delta, omdat de subsidie uitkering later komt dan de uitgaven.

Verwacht verschil als het huidige concept programmavoorstel overgenomen wordt én de betaling ook zo verloopt

We zijn hier
De
dilemma's

Wat zijn de knoppen waar je aan kunt draaien?

Er is niet één oplossing
om alles op te lossen!

Wat is vastgelegd in de Waterwet (2017)?

Norm per traject
op basis van
risicobenadering

We zijn hier
De
oplossingen

Altijd goed oplossingen

Consequent indexeren	Houdt het budget op orde
Ontwikkeling HWBP fonds	Moet het Rijk mee instemmen!
40Miljoen€ jaargrens weg	Vergt aanpassing in de subsidievoorwaarden
Uitkeren op basis van werkelijke uitgaven	Kan al! tot maximaal 40 Miljoen€
Tussentijds indexatie uitkeren.....	Vergt aanpassing in de subsidievoorwaarden
BTW vrije taak	Moeilijk te realiseren op korte termijn en het Rijk wil tot nu toe niet.
Blijven innoveren	

Opgave: Norm (Waterwet 2017)

Opgave

Hoe gaat het nu?

- We bouwen dijken die +/- 50 jaar mee gaan
- We verbeteren alles wat afgetoetst is (C/D toetsresultaat)
- We zetten in op beperking overlast voor stakeholders
- Als beheerder bepalen we een deel van de uitgangspunten zelf

Wat kunnen we anders doen

- We bouwen dijken met kortere levensduur (bijv 25 jaar)
- We versterken de dijk op de grootste risico's (partieel)
- We stellen versterking van stukken dijk die nét zijn afgekeurd uit
- We accepteren meer overlast
- Landelijk afspraken maken over uitgangspunten.

Tijd

Hoe gaat het nu?

- Alle dijken voldoen in 2050 aan de norm uit de Waterwet
- Het HWBP programma moet gereed zijn in 2050.
- We verbeteren alle dijken die afgekeurd zijn (C/D afkeuring).

Wat kunnen we anders doen

- Meer tijd nemen en 2050 loslaten (wetswijziging)
- Alleen de slechtste dijkvakken versterken voor 2050, rest uitstellen

Geld: €400 miljoen per jaar

Geld

Hoe gaat het nu?

- We betalen nu een vaste solidariteitsbijdrage per jaar
- Vast percentage op basis van inwoners. Alle waterschappen
- Vanaf 2024 wordt inflatie doorberekend in solidariteitsbijdrage
- Projectgebonden eigen bijdrage van 10%.

Wat kunnen we anders doen

- Solidariteitsbijdrage verhogen
 - Voor alle waterschappen of
 - Voor netto-ontvangers
- Projectgebonden eigen bijdrage verhogen (naar 15-20%?).

Wat gaat de komende maanden gebeuren?

- Landelijk: Alle data en gegevens zijn nu beschikbaar
- Analyse nodig welke oplossingen bijdragen aan opgave
- Verschillende bijeenkomsten ambtelijk en bestuurlijk
- December: eerste inzichten | Maart 2024: besluitvorming
- **Verwachting (ambtelijk):**
 - Besluitvorming over periode tot 2032
 - Richting gevende principes richting 2050

We zijn hier

Wat vind u
belangrijk

Dilemma's

Wat vind u belangrijk

- In 2050 of later veilig?
- Samen of individueel oplossen?
- Iedereen gaat meer bijdragen of alleen de grootverbruikers?
- Dijk voor lange of kortere tijd veilig? (in 1 x robuust en goed of vaker langskomen)
- Prioriteit voor meekoppelen of Prioriteit voor waterveiligheidsurgentie?

Het is tijd voor
Pauze

Deel 2
Dialoog

Wat vindt u belangrijk

1. Later veilig OF meer budget beschikbaar stellen?
2. Zijn we als groot ontvanger bereid om ook een hogere bijdrage te leveren?
3. In één keer goed (en meer budget) OF vaker langskomen? (Gespreide uitgaven en wendbaarheid groter)

Vraag 1

Later dan 2050 veilig of
meer budget investeren?

Vraag 1: Later dan 2050 veilig of meer budget investeren?

Welke richting heeft uw voorkeur, en waarom?

- A. Er is een grens aan wat we willen/ kunnen financieren per jaar. Het huidige budget moet leidend zijn voor het tempo. We accepteren dat de dijken later aan de (nieuwe) norm voldoen.
- B. Het is belangrijk dat de dijken in 2050 aan de norm voldoen. We zijn ook bereid om daar nu extra in te investeren.
- C. We gaan de veiligheidsopgave op een andere manier realiseren

Vraag 2

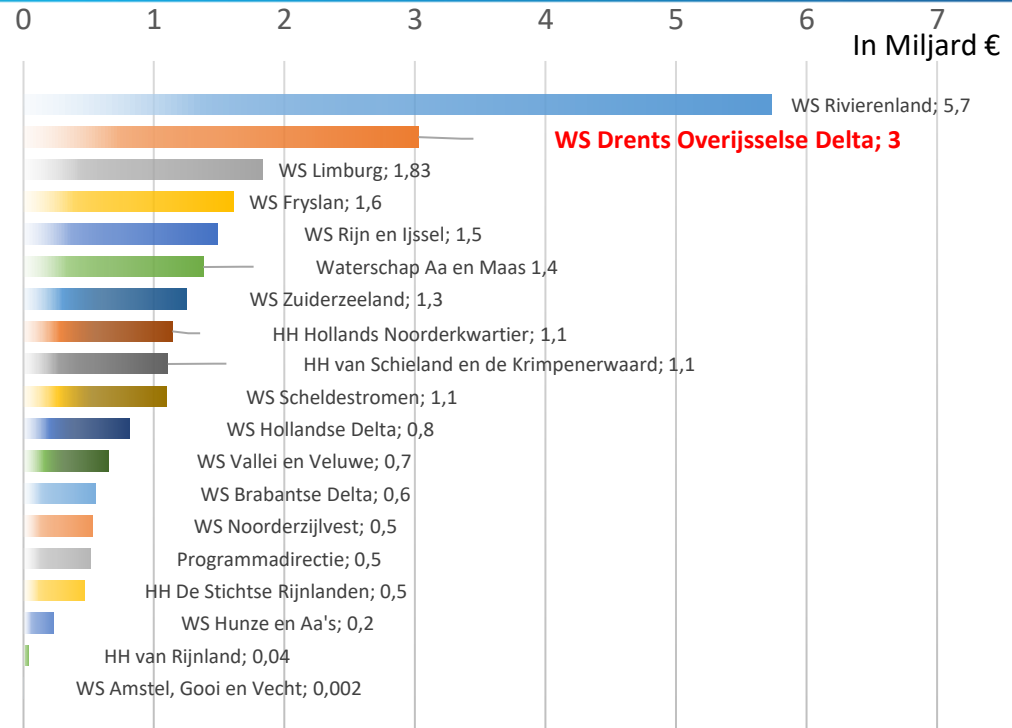
Bent u als groot ontvanger bereid om een hogere bijdrage te leveren?

Vraag 2: Bent u als groot ontvanger bereid om een hogere bijdrage te leveren?

Weetjes & Feiten

- 10% projectgebonden eigen bijdragen (PGEB)
- 40% Waterschappen solidariteitsbijdrage
- 50% Rijksbijdrage Deltafonds

Totale kosten programma
2023-2050 per waterschap

Vraag 2: Bent u als groot ontvanger bereid om een hogere bijdrage te leveren?

Tabel 3.2 Druk van solidariteitsbijdrage op begroting waterschappen (2014 - 2023)

Belastingdruk solidariteitsbijdrage 2014 tm 2023	KM primaire kering	Aantal inwoners	Gemiddelde bijdrage	Druk tov watersysteem-heffing	Druk tov totale belasting-opbrengst
Aa en Maas	108	762.041	7.300.000	4%	2%
Amstel, Gooi en Vecht	38	1.310.372	15.700.000	14%	8%
Brabantse Delta	132	964.860	8.100.000	10%	5%
De Dommel	0	908.000	9.200.000	21%	9%
De Stichtse Rijnlanden	55	890.000	7.100.000	13%	6%
Delfland	55	1.190.000	9.900.000	8%	3%
Drents Overijsselse Delta	228	625.561	8.000.000	6%	4%
Fryslân	185	659.013	5.800.000	15%	9%
Hollands Noorderkwartier	268	1.117.300	10.800.000	6%	3%
Hollandse Delta	348	870.489	8.100.000	10%	5%
Hunze en Aa's	28	424.000	3.700.000	10%	5%
Limburg	188	1.118.234	10.500.000	5%	2%
Noorderzijlvest	68	382.319	3.100.000	7%	4%
Rijn en IJssel	138	650.000	5.900.000	5%	2%
Rijnland	48	1.290.640	13.100.000	13%	7%
Rivierenland	503	1.023.158	9.100.000	7%	4%
Scheldestromen	424	386.465	3.800.000	9%	5%
Schieland en de Krimpenerwaard	71	602.444	5.800.000	12%	6%
Vallei en Veluwe	141	1.156.000	10.700.000	18%	8%
Vechtstromen	0	817.000	7.100.000	10%	5%
Zuiderzeeland	200	416.431	3.400.000	8%	5%
Gemiddelde	3226	17.564.327	7.900.000	10%	5%

Weetjes & Feiten

Solidariteitsbijdrage
per waterschap

Vraag 2: Bent u als groot ontvanger bereid om een hogere bijdrage te leveren?

Zijn groot ontvangers bereid om meer te betalen?

Er zijn binnen de alliantie netto-ontvangers en netto-betalers. WDO Delta is een grote netto-ontvanger! Sommige netto-betalers voelen weinig voor verhoging van de solidariteitsbijdrage

Vraag: Zijn wij als grote netto-ontvanger bereid om:

- een hogere solidariteitsbijdrage voor netto-ontvangers te accepteren?
- een hogere projectgebonden eigen bijdrage te betalen (van 10 > 15/20%)

Vraag 3

In één keer goed of vaker
langskomen?

Vraag 3: In één keer goed of vaker langskomen?

Levensduur dijkversterking

(Hoe lang tot volgende dijkversterking?)

- Nu +/- 50 jaar (richtlijn, geen eis)
- Waarom? voorbereid op de toekomst, minder hinder, meer draagvlak
- Keuze beheerder (mits onderbouwing doelmatigheid tbv subsidie)

Vaker langskomen

(Op welke manier?)

- Op basis van veiligheidsrendement verbeteren
- Kortere levensduur accepteren
- Partieel versterken (alleen verhogen, alleen versterken voor piping, etc.)

Mogelijke consequenties

- Verlaging kosten dijkversterkingen op korte termijn > lange termijn kosten nog onbekend
- Minder veilig: De grootste veiligheidsrisico's worden opgelost maar het totaal is in 2050 niet op het gewenste veiligheidsniveau
- Vaker dijkversterking op 1 traject
- Nieuwe inzichten sneller verwerken

Vraag 3: In één keer goed of vaker langskomen?

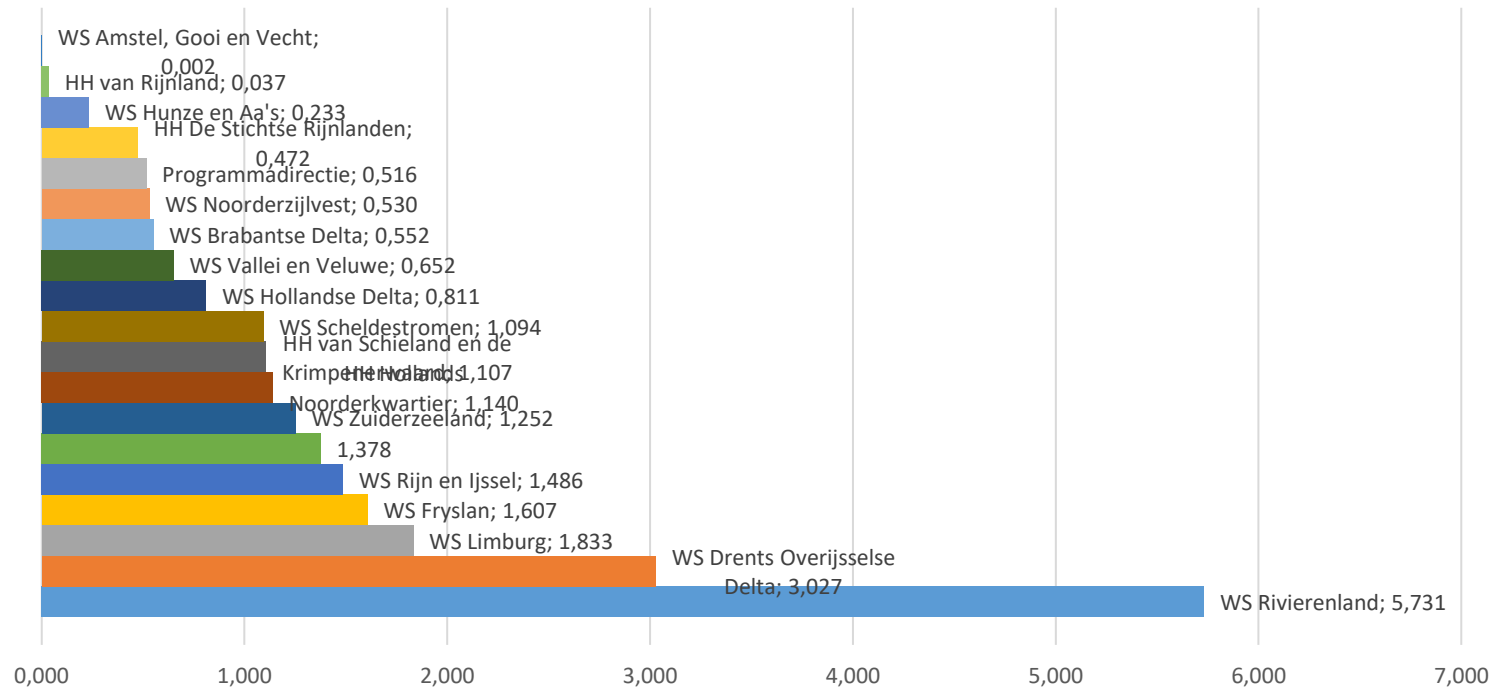
Wat heeft uw voorkeur
en waarom?

- A. In één keer goed en voor lange termijn versterken (meer budget)
- B. Vaker versterken

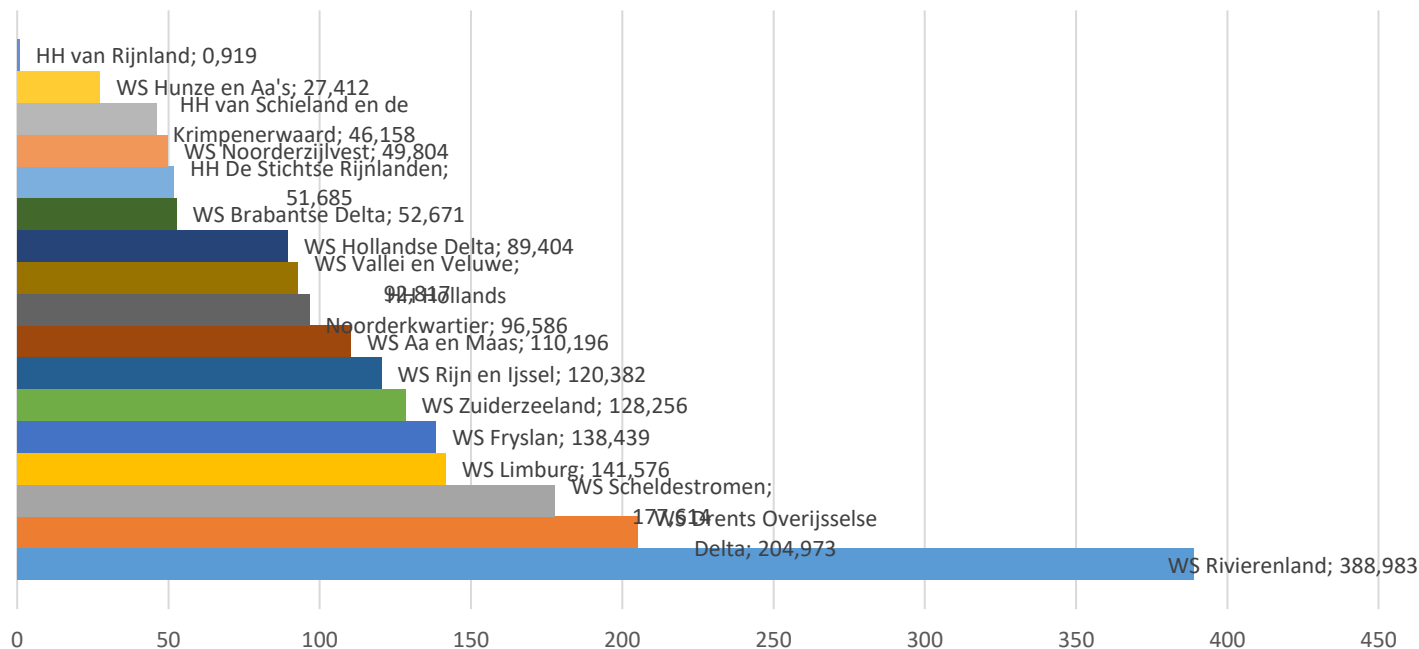

- Nieuwe programmascope van de landelijke HWBP opgave
- Effect van de 12 jaar programmering in meer detail
- Voorfinanciering WDODelta op basis van 12 jaar programmering
- Kapitaallasten WDODelta in de tijd op basis van WDODelta programmering

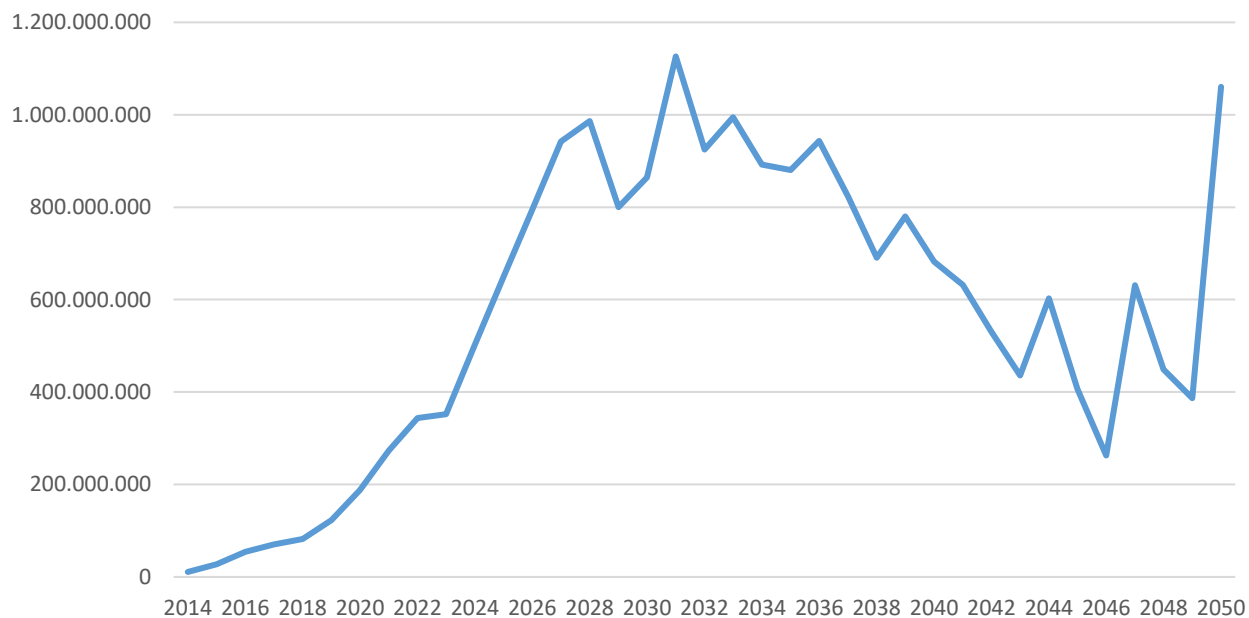
Totale scope in miljard € 2023-2050

Aantal kilometers in scope

Kosten per jaar voor het landelijke programma

Wat ons opvalt voor WDO Delta

Het concept ontwerpprogramma loopt in de eerste jaren redelijk in de pas. De onderuitputting van 2023 is verwerkt in het concept ontwerpprogramma.

Van de onderstaande nog op te starten projecten zijn alleen de verkenning en planuitwerking geprogrammeerd, de realisatie is buiten het programma geprogrammeerd. De subsidies voor de realisatie worden pas ná afronding van het project ontvangen (totaal 379,25 mio).

- HWBP Genemuiden (156,7 mio)
- HWBP Keersluis Zwolle (18 mio)
- HWBP Mastenbroek – Stadshagen (84,43 mio)
- HWBP Mastenbroek – Zwarte Water (73,86 mio)
- HWBP Vecht Ommen – Dalfsen (46,26 mio)

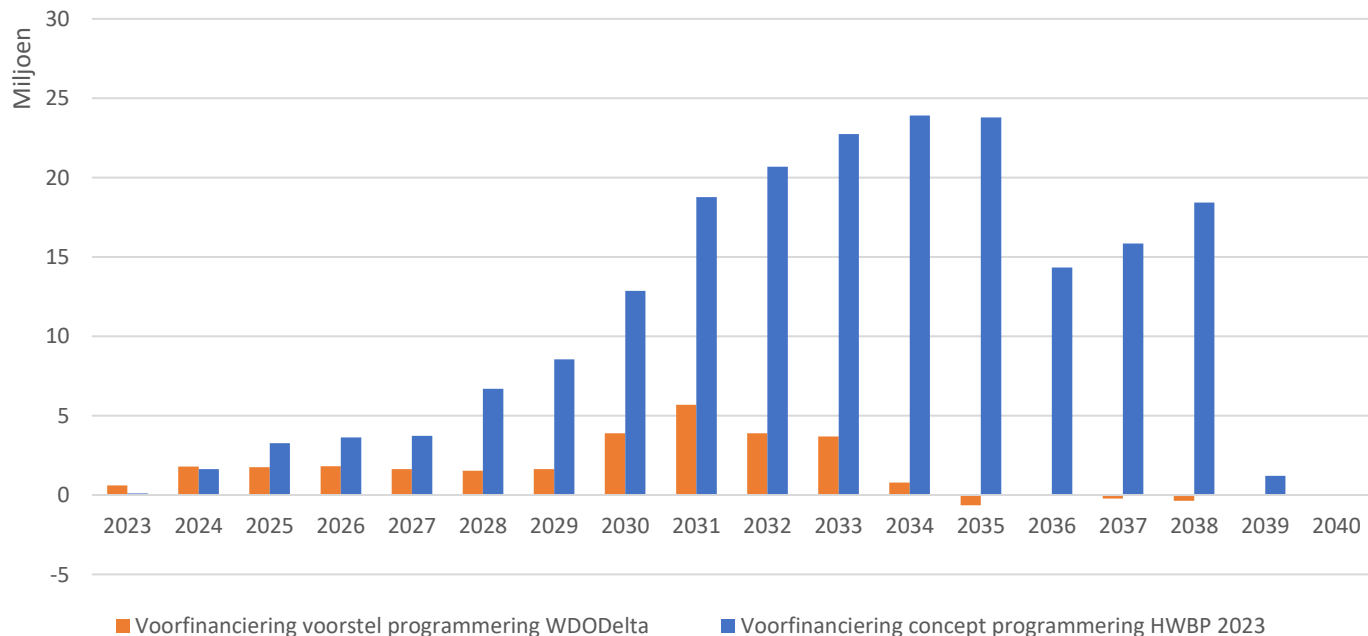
Van de onderstaande lopende projecten is de subsidie van de realisatiefase deels buiten het programma geprogrammeerd:

- HWBP IJsselwerken (198,58 mio)
- HWBP Stadsdijken (85,53 mio)

Van een aantal projecten wordt de subsidie na 1 of 2 jaar start van de projectfase uitgekeerd. De volgende projecten zijn niet geprogrammeerd:

- HWBP Zwartsluis West (start 2034)
- HWBP Deventer (start 2033)
- HWBP Kampen (start 2037)
- HWBP Ramspol Ijsselmuiden (start 2037)
- HWBP Rondom Kampen (start 2038)
- HWBP Zalk – Reevediep (start 2041)

Voorfinancieringskosten voorstel programma WDO Delta vs concept ontwerp programma 2023

Kapitaallasten WDO Delta programma

